

SERVIKS KANSERİ

written by Dr. Aydođan Lermi

Rahim ađzı kanseri; Serviks tümörü; Cerviks kanseri; Cerviks tümörü; Cervix Ca;

Serviks kanseri uterusun giriş kısmı olan serviks bölümünün tümörüdür. Halk arasında Rahim ağzı kanseri denir. Kadınlarda en sık görülen üçüncü kanser çeşididir.

Serviks kanserinin sebebi nedir?

Serviks kanseri uterusun giriş kısmı olan rahim ağzında meydana gelen kanserdir ve çok sık görülür. Serviks bölgesinde iki çeşit hücre bulunur (Skvamöz hücreler ve kolumnar hücreler) tümör bu hücrelerden kaynaklanır. Serviks kanserlerinin büyük kısmı Skvamöz hücreli tümörlerdir. Serviks kanserleri öncesi bu bölgede değişim başlar buna prekanseröz gelişme yani displazi denir (**Cervical İntraepitelial Neoplazi =CİN**). CİN ler kanser öncesi gelişmelerdir tedavisiz bırakılır ise kansere dönüşürler. Bu durum muayene ve PAP smear ile kolayca tespit edilebilir ve tedavi ile tamamen ortadan kaldırılabilir. Bu nedenle düzenli jinekolojik muayene serviks kanserinden korunmanın en önemli yoludur. Serviks kanseri teşhis edilen kadınların birçoğunun düzenli jinekologa gitmediği görülmüştür.

Prekanseröz bir lezyonun kanserleşip yayılması yıllar alır. Serviks kanserleri etrafa yayılmaya başlamadan pek şikayete sebep olmaz. Erken dönemde teşhis edilemeyen serviks kanseri mesane, üreter çıkışları, bağırsaklar, akciğer, karaciğer ve diğer organlara yayılır. Serviks kanserlerinin birçoğu HPV virüsleri nedeniyle olur. HPV (**Human Papilloma Virüs = İnsan Siğil Virüsü**) sık görülen ve cinsel yolla yayılan bir virüstdür. HPV virüsünün birçok tipi vardır ve bunlardan birkaçı serviks kanserine yolaçar.

Serviks kanserine neden olan risk faktörleri:

- Erken yaşta cinsel temas,
- Birden fazla cinsel partner olması,
- Düşük ekonomik durum (PAP smear ve düzenli jinekolojik muayene yaptıramamak),
- Düşük eğitim düzeyi (PAP smear ve düzenli jinekolojik muayene yaptırmamak),
- Çok eşli biri ile cinsel ilişki,
- 1960 larda annesi düşük tehdidi nedeniyle DES kullanan kadınlar,
- İmmün sistemi zayıflatan hastalıklar ve ilaç kullanımı var ise,
- Sigara içiyor ise, serviks kanseri gelişme riski normalden yüksektir.

Serviks kanseri belirtileri nelerdir?

Serviks kanserleri erken dönemde hiçbir şikayete neden olmaz. Kanser serviks bölgesinin dışına yayılmaya başlayınca şikayetler ortaya çıkmaya başlar. En sık görülen şikayetler:

- Adet arasında kanama,
- Cinsel temas sırasında kanama,
- Menopozda kanama,
- Sürekli vajinal akıntı,
- Açık renkli, sulu, pembe, kötü kokulu akıntı,
- Adet sürelerinin normalden uzun sürmesi, kanamanın fazla olması,

Serviks kanserinde en sık görülen şikayetlerdir? İlerlemiş ve etrafa yayılmış serviks kanserlerinde ise aşağıdaki şikayetler görülebilir:

- Sırt ağrıları,
- Bel ağrıları,
- Halsizlik,
- Vajinal kanama,
- Vajinadan idrar yada dışkı gelmesi,
- Bacak ağrıları,
- İştahsızlık,
- Pelvis ağrıları,
- Tek bacakta şişme,
- Açıklanamayan kilo kaybı en sık görülen belirtilerdir.

Serviks kanseri nasıl teşhis edilir?

Hastanın şikayetleri teşhise yardımcı olur. Kesin teşhis muayene ve muayenede alınan örneklerin patolojik incelemesi ile konur. Kanser öncesi değişimler yani displazi çıplak göz ile görülemez. Bu nedenle PAP smear yapılır. Bu işlemde özel bir çubuk ile örnek alınıp incelenir. PAP smear da kanser başlangıcı görülürse daha detaylı bakmak için kolposkopi yapılır. Bir lezyon görülür ise cerrahi olarak çıkartılıp detaylı inceleme yapılır. Ayrıca daha ileri tetkik için biyopsisi yapılabilir. Eğer kanseri teşhisi konmuş ise ne derece yayıldığını görmek için aşağıdaki testler istenir:

- Batın tomografisi,
- Akciğer tomografisi,
- Sistoskopi (mesane ve üreter lerin ışıklı bir alet ile incelenmesi),
- İVP, İlaçlı böbrek filmi,
- Bölgesel MR incelemeleri istenebilir.

Serviks kanserinde erken teşhis hayat kurtarıcıdır. Serviks kanserleri düzenli jinekolojik muayene ve PAP smear testi ile kolayca tespit edilebilmektedir.

Özellikle :

- Cinsel olarak aktif ancak bir yıl içinde hiç PAP test yapılmamış ise,
- 20 yaşın üstünde olup hiç PAP test yapılmamış ise,
- Anneniz size gebe iken DES (dietilstilbesterol) kullanmış ise, bir jinekologa danışınız.

Serviks kanserinde tedavi:

Serviks kanseri tedavisi aşağıdaki faktörlere bağlıdır:

- Kanser derecesi,
- Kanser büyüklüğü ve yaygınlığı,
- Hastanın yaşı ve genel durumu yapılacak olan tedavinin şeklini belirler.

Erken dönemde yakalanmış serviks kanseri cerrahi olarak çıkarılır. Etrafa yayılmamış ise uterusu hasar vermeden serviks kanserini cerrahi olarak almak mümkün olabilir. Bu amaçla yapılabilen birçok cerrahi teknik mevcuttur.

İleri serviks tümörlerinde ise uterus, overler ve lenf bezleri tamamen çıkartılır. Etrafa yayılmış ise mesane ve kalın Barsakların bir kısmı da alınabilir.

Radyo terapi: pelvis dışına yayılmış serviks kanserlerinin tedavisinde kullanılır.

Kemo terapi: cerrahi olarak alınamayan tümör hücrelerinin öldürülmesi amacıyla verilen ilaç tedavisidir. Tümörün küçülmesi ve cerrahi olarak yapılacak işlemin kolaylaşması amacıyla da verilir. Erken dönemde yakalanan serviks kanserleri ve prekanseröz displaziler başarılı bir şekilde tedavi

edilebilmektedir. Serviks kanserinde erken teşhis hayat kurtarıcıdır. Kanser serviks dışına yayılmaya başlayınca tedavi başarısı da düşer.

Serviks kanseri tehlikeli midir?

- Bazı serviks kanserleri tedaviye cevap vermezler,
- Bazıları tedaviden sonra tekrarlarlar,
- Uterusun korunduğu tedavilerde kanserin tekrarlama şansı yüksektir,
- Cinsel yaşam ile ilgili sıkıntılar olabilir,
- Yayılmış kanserlerin tedavisinde mesane, barsak fonksiyonlarında problemler görülür.

Serviks kanserinden korunmak mümkün mü?

2006 yılından itibaren serviks kanserine neden olan HPV virüsüne karşı bir aşı vardır. HPV virüsü birçok serviks kanserinin tek sebebidir. Birçok çeşidi olan HPV virüsünün birkaç çeşidi serviks kanserine neden olur. Kanser yapan cinslere karşı geliştirilmiş olan HPV aşısı kanserden korunmak amacı ile uygulanmaya başlanmıştır. Bu nedenle HPV aşısı ilk kanser aşısı olarak ortaya çıkmıştır. Korunmalı cinsel temas, kondom kullanımı, HPV ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma serviks kanserinden korunmanın ilk adımıdır. Genital siğiller birkaç milimetre boyunda genital bölgede ortaya çıkan siğil benzeri oluşumlardır. Bu tür lezyonların olduğu kişi ile cinsel temastan kaçınmak gerekir. Çok eşli cinsel yaşam olduğu kadar, çok eşli cinsel yaşamı olan bir kişi ile beraber olmak da serviks kanseri riskini artırır.

Düzenli jinekolojik muayene ve PAP testi serviks kanserlerinin erken dönemde yakalanmasını sağlar. Erken dönemde serviks kanseri kolayca tedavi edilebilmektedir. 20 yaş üstünde her kadının yılda bir kez PAP test yaptırması önerilmektedir.

Referanslar:

1. Kahn JA. HPV vaccination for the prevention of cervical intraepithelial neoplasia. *N Engl J Med*. 2009 Jul 16;361(3):271-8. [PubMed: 19605832]
2. Noller KL. Intraepithelial neoplasia of the lower genital tract (cervix, vulva): Etiology, screening, diagnostic techniques, management. In: Katz VL, Lentz GM, Lobo RA, Gershenson DM, eds. *Comprehensive Gynecology*. 5th ed. Philadelphia, Pa: Mosby Elsevier; 2007:chap 28.
3. National Comprehensive Cancer Network. *NCCN Practice Guidelines in Oncology: Cervical Cancer Screening*. v.1.2011.
4. Smith RA, Cokkinides V, Brooks D, Saslow D, Brawley OW. Cancer screening in the United States, 2010: a review of current American Cancer Society guidelines and issues in cancer screening. *CA Cancer J Clin*. 2010;60:99-119. [PubMed: 18443206]
5. NCCN Clinical Practical Guidelines in Oncology: Cervical cancer. V.1.2010. National Comprehensive Cancer Network, Inc. Available at www.nccn.org. December 28, 2009